

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

Збірник матеріалів XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету

2023

26-27 квітня 2023 року

(м. КРАКІВ, ПОЛЬЩА)

(м. СВИШТОВ, БОЛГАРІЯ)

(м. МІТТВАЙДА, НІМЕЧЧИНА)

(м. ПРАГА, ЧЕХІЯ)

(м. ЯССИ, РУМУНІЯ)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ РИНКУ ТА
ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
КРАКІВСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ
ІМ. ДИМИТРА А. ЦЕНОВА
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ
ЯСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. А.Й. КУЗИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

**26-27 квітня
2023 року**

**Збірник матеріалів XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету**

*Матеріали публікуються в авторській редакції
з незначною загальною правкою укладачів, відповідальність за зміст
та достовірність досліджень несуть автори.*

*Відповідальні за випуск, укладачі:
Батанова Т. В., Будна В. О., Ігнатенко Р. В.*

Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXI Міжнар. наук.-практ. конф. Одеського національного економічного університету, 26-27 квітня 2023 р. Одеса : ОНЕУ, 2023. 368 с.

Особливості розвитку економіки України протягом останніх років характеризуються процесом системної інституціональної трансформації. Відбуваються глибокі економічні зміни, активно формуються нові підходи до управління економікою, вдосконалюються ринкові методи господарювання, реалізуються євроінтеграційні процеси та здійснюються адаптація та зміни українського законодавства відповідно до нормативної бази ЄС.

Складність та суперечливість сучасних трансформаційних процесів, нагальність розв'язання цих та інших проблем обумовлює актуальність та прикладне значення їх усебічного вивчення та об'єктивної економіко-правової оцінки. Сучасні виклики для світової економіки, пов'язані з подоланням наслідків пандемії COVID-19, а також руйнівні наслідки для усіх сфер життєдіяльності України в умовах військової агресії з боку Російської Федерації, потребують переосмислення соціально-економічних процесів, які відбуваються, та прийняття адаптивних або, в деяких випадках, радикальних рішень в управлінні країною та захисту її національних інтересів.

Конференція покликана консолідувати науковців та фахівців навколо вирішення економічних проблем, які постають перед нашою країною в цих складних умовах.

Матеріали конференції орієнтовані на науковців, аспірантів та студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також фахівців економічних підрозділів підприємств та організацій.

- 1) високими вимогами професії до рівня здоров'я освітян і реальними низькими показниками психічного і фізичного здоров'я працівників освітніх організацій;
- 2) об'єктивною потребою суспільства у збереженні здоров'я співробітників освітніх організацій та особливостями організації навчально-виховного процесу у навчальних закладах, що спричиняє погіршення здоров'я менеджерів освітніх організацій, носить здоров'язатратний характер,
- 3) необхідністю створення здоров'язбережувального освітнього середовища в навчальних закладах і недостатністю у менеджерів чітких орієнтирів та реальних можливостей для реалізації здоров'язбережувальних технологій;
- 4) необхідністю виявлення і корекції професійної деформації особистості викладача та недостатньою розробленістю теоретичних основ і технологій такого процесу.

За умов діяльності, що висуває дуже жорсткі вимоги до індивідуально-професійних якостей викладача (висока інформативна насиченість, необхідність прийому, переробки великої кількості інформації, генерація нової інформації), освітній процес супроводжується високою психічною напруженістю й можливими негативними психічними станами; має високу психологічну ціну через високу відповідальність за свої результати. Це збільшує цінність наявних та перспективних можливостей психологічного забезпечення (як сукупності психологічних технологій, заходів, процедур, що використовують психологічні механізми і закономірності функціонування людини) вирішення завдань збереження психологічного здоров'я, а також профілактики, корекції, подолання проявів професійної деформації особистості викладача [3; 5]. Тут, насамперед, постає завдання виокремлення ролі психологічних методів профілактики професійної деформації, збереження психологічного здоров'я, що можуть стимулювати позитивний особистісний розвиток на шляху самореалізації викладача ЗВО [6; 7].

Література

1. Єгорова І. В., Івасюк Т. В. Причини професійної деформації викладача в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти. *Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., 12 березня 2021 р. Київ, 2021. С. 26–28.
2. Карамушка Л. М., Шевченко А. М. Психологічні чинники та умови забезпечення психологічного здоров'я менеджерів освітніх організацій. *Актуальні проблеми психології. Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2017. Вип. 1 (47). С. 22–29.
3. Корніяк О. М. Провідні чинники впливу на розвиток професійної життєстійкості викладача. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2022. Т. 5. Вип. 22. С. 87–102.
4. Мармаза О. І. *Менеджмент освітньої організації* : навч. посіб. Харків : Щедра садиба, 2017. 126 с.
5. Піковець Н. В. Дослідження впливу рівня психічного вигорання на самоєфективність у професійній діяльності викладача закладу вищої освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2019. Вип. 19. С. 411–423.
6. Савченко Т. Л. Визначення специфіки професійної життєстійкості викладачів. *Розвиток обдарованої особистості в освітньому просторі : ціннісний вимір* : тези доп. X наук.-практ. семінару, 23 квітня 2020 р. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020. С. 71–72.
7. Цветкова Г. Г. Емоційний інтелект : ментальна основа професійного самовдосконалення викладача вищої школи. *Наука і освіта*. 2017. Вип. 8. С. 49–59.

УДК 159.923.2: 378.178

Чусова Ольга Миколаївна

к. пед. н., ст. викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

JEL classification: I200; I310

Кардинальне реформування життя українського суспільства, яке відбувається в умовах глобальної модернізації економічної, соціальної та гуманітарної сфер держави актуалізує посилену потребу формування нової генерації конкурентноспроможних фахівців соціономічної сфери. Це зумовлює створення в культурно-освітньому середовищі закладу вищої освіти умов для становлення

особистості майбутнього спеціаліста, здатного до постійного професійного самовдосконалення та самоактуалізації.

Самоактуалізація студентів спрямована на гармонійний розвиток особистості, професійно значимих якостей, вироблення соціальної зрілості та професіоналізму. Самоактуалізація як прагнення людини до повного вияву особистісних здібностей та можливостей, змушує її самовдосконалюватися в різних аспектах життя. Розвиток майбутнього фахівця опосередкований ступенем самореалізованості його потенціалу, позитивного сприйняття в групі, адаптованості, відкритості новим ідеям і досвіду та рухом до самовираження і самоосягнення. Самореалізація – процес прояву саморозвитку людини. Самоактуалізована особистість визначається позитивним ставленням до себе та соціуму, прагненням до внутрішньої синергії та бажанням насичено проживати кожен день, тенденцією до самопізнання та діяльнісної самореалізації, самотрансцендентністю та креативним підходом до виконання професійних завдань.

Аналіз наявного наукового фонду з проблематики становлення майбутнього спеціаліста засвідчує, що суб'єктивна задоволеність життям, превалювання позитивних емоцій, психологічне здоров'я, психологічна рівновага, здатність приймати зважені рішення та реалізовувати свої плани актуалізує розвиток особистості сучасного фахівця соціономічної сфери. Виокремлені умови самоактуалізації входять в структуру конструкту психологічного благополуччя.

Психологічне благополуччя – складне інтегральне утворення, яке розглядається в рамках різноманітних підходів:

1) в моделі суб'єктивного благополуччя аксіологічного підходу виокремлено категорію щастя як вияв особистісного зростання та самоздійснення, позитивного самосприйняття себе та оточення, задоволеності життям, стійкості духу, психологічного здоров'я та віри в себе;

2) психологічне благополуччя в функціональному підході являє собою позитивне функціонування особистості, що оптимально адаптована і зріла, здатна приймати рішення та усвідомлювати свої реакції, прагне до особистісного розвитку та самореалізації через осмислення життя, вищих цілей і потреб;

3) благополуччя, як системне явище, включає психологічну та соціальну складову, що реалізується в емоціях, цілях, звичках, чеснотах та особливостях відносин, увазі до буття та усвідомленості себе в ньому, розумінні та копію, гармонії особистості;

4) в рамках середовищного підходу психологічне благополуччя трактується як багатофакторне явище «задоволеності» в різних сферах життєдіяльності у тісному взаємозв'язку з соціальними, психологічними, духовними, культурними та економічними чинниками оточуючого середовища;

5) психологічне благополуччя як якість, що формується у процесі соціалізації шляхом збереження психофізіологічних функцій людини, включає психологічне, психосоматичне, психічне здоров'я та особистісну адаптованість, високий рівень особистісної інтеграції та досягнутої автономії;

6) з позиції емотивного підходу вищезазначене явище являє собою переживання суб'єктивної оцінки себе, своєї поведінки, діяльності та можливостей особистісного зростання [1; 2].

Зауважимо, що в проаналізованих концепціях чітко визначається багатоаспектність сутності вищезазначеної дефініції, яка спричиняє виділення наступних видів психологічного благополуччя:

1) духовне (сформованість духовної культури, усвідомлення і переживання сенсу життя);

2) фізичне (міцне здоров'я, тілесний комфорт);

3) соціальне (задоволеність соціальним статусом та роллю в міжособистісних відносинах та станом розвитку суспільства);

4) психічне (психічне здоров'я, злагодженість психічних процесів, гармонія особистості);

5) благополуччя в середовищі проживання (безпека, власний внесок у розвиток суспільства);

6) професійне (успішна кар'єра, задоволеність професійною або навчальною діяльністю);

7) матеріальне (фінансова безпека, задоволеність своїм рівнем життя) [1; 3].

Логіка аналізу поглядів вчених дозволяє визначити структуру психологічного благополуччя майбутніх фахівців:

1) емоційний компонент характеризує емоційний комфорт студента, його позитивні або негативні емоції;

2) когнітивний компонент включає комплекс знань особистості щодо соціального життя, можливість оцінити його аспекти та успішність реалізації у сферах життєдіяльності;

3) поведінковий компонент розглядає адаптаційний потенціал як засіб розвитку та самоактуалізації, можливість створювати позитивні міжособистісні взаємовідносини та суб'єкту включеність [4].

Для професійного становлення майбутнього спеціаліста важливе превалювання позитивного ставлення особистості до себе та свого життя, наявність професійно значимих ціннісних орієнтацій та переконань, здатність реалізовувати життєві плани, суб'єктивне відчуття задоволеності від процесу та результату професійної діяльності.

Підсумовуючи, зазначимо, що формування психологічного благополуччя у майбутніх фахівців соціономічної сфери вимагає реалізацію психолого-педагогічних умов:

- 1) створення психологічно безпечного та комфортного середовища закладу вищої освіти;
- 2) постійний психологічний супровід особистості студента під час навчально-виховного процесу та соціально-педагогічна підтримка позитивного самосприйняття та самовираження;
- 3) організація фасилітативної суб'єкт-суб'єктної взаємодії між викладачем та студентом;
- 4) актуалізація творчого потенціалу та позитивної мотивації майбутнього спеціаліста;
- 5) корегування уявлень студентів про психологічне благополуччя шляхом впровадження в навчально-виховний процес інноваційних корекційно-реабілітаційних соціально-психологічних технологій.

Література

1. *Самодетермінація психологічного благополуччя особистості* : монографія / за ред. Л. З. Сердюк. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 236 с.
2. Rusk R., Waters L. A psycho-social system approach to well-being : Empirically deriving the Five Domains of Positive Functioning. *The Journal of Positive Psychology*. 2015. Vol. 10 (2). Pp. 141–152.
3. Волинець Н. В. *Психологічні особливості особистісного благополуччя в професійній сфері життєдіяльності* : монографія. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2019. 620 с.
4. Савченко О., Калюк, О. Структура суб'єктивного благополуччя студентів. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2021. № 4 (24). С. 61–67.

ЗМІСТ

Напрямок I. Формування сучасного мислення як чинника державотворення

Секція 1. Світоглядні, соціально-політичні та історичні аспекти розвитку інформаційного суспільства в Україні

Балута Т.П. <i>Політична модернізація як медіатор розвитку сучасного суспільства</i>	3
Симоненко С.П., Щубелка Н.В. <i>До питання про можливі ризики впливу новітніх інформаційних технологій на навчальний процес</i>	5
Сіленко А.О., Сіленко М.В. <i>Модернізація української системи освіти в умовах формування інформаційного суспільства</i>	6
Хандій О.О., Шамілева Л.Л. <i>Вплив цифровізації економіки на забезпечення якості трудового життя</i>	8
Шмиголь М.Ф. <i>Тенденції розвитку та виклики інформаційного суспільства: український досвід</i>	10
Щербина Н.Ф. <i>Інформаційне поле як фактор соціокультурного розвитку України</i>	12
Юшкевич Ю.С. <i>Актуалізація проблеми пропаганди в умовах розвитку інформаційного суспільства</i>	13

Секція 2. Формування особистості сучасного фахівця з економіки засобами гуманітарних наук

Антонюк О.І. <i>Коучинг як технологія професійно-особистісного розвитку фахівця в системі освіти</i>	16
Асєєва Ю.О., Фельдман П.Р. <i>Сучасний погляд на значення емоційного ставлення до професій при професійному самовизначенні</i>	18
Sojan C. <i>Ethical aspects of the values used in promoting toys and games to children</i>	20
Heina O., Kovalska N. <i>Experience in developing a textbook for Ukrainian as a foreign language based on professional-oriented texts</i>	22
Пундєв В.В. <i>Підтримка психологічного здоров'я викладача закладу вищої освіти</i>	23
Чусова О.М. <i>Психологічне благополуччя як чинник розвитку особистості сучасного фахівця соціономічної сфери</i>	24

Секція 3. Англійська мова в економіці та бізнес-освіті

Бадюл Л.М. <i>Майстерність педагогічного спілкування на заняттях з англійської мови</i>	27
Георгієвська З.А. <i>Короткий огляд інструментів Google для дистанційного навчання</i>	28
Заволока С.І. <i>Іміджологія як необхідний компонент формування позитивного іміджу викладача закладу вищої освіти</i>	29
Ichim A.-A. <i>Teaching cultural diversity through English</i>	31
Karpova O., Vieklisch I. <i>Innovative teaching methods of English</i>	32
Карпова О.О., Зверєва А.С. <i>Переваги та недоліки використання кейс-методу в процесі викладання економічних дисциплін іноземною мовою</i>	33